

Szerkesztési iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 219. szám.

Kedd szeptember 27.

Az őszi parlamenti munka.

— szeptember 27.

Ma ismét egybeül az országgyűlés, hogy szokatlanul nyugalmas nyári pihenő után újra megkezdje munkálkodását. Minden okunk meg van arra, hogy az országgyűlés bekövetkezendő tanácskozásait ugyanolyan munkásnak, ugyanolyan komolyan és eredményesnek reméljük, a milyen a juniusi választásokból kikerült parlament első szereplése volt.

Az okok, a melyek akkor a parlamentet illetően termékeny munkára kényszerítették, ma változatlanul fennállanak. A feladatok, a melyeknek megoldására a parlament hivatott, még nagyrészt megvalósításra várnak, mert hisz a nyári ülésszakon az országgyűlés csak a leg-sürgősebb, halaszthatatlan teendőket végezte el, valósággal csak a koalíció idejéből megmaradt restanciákat dolgozták fel s belehozván ezzel az ország dolgait a rendes kerékvágásba, széjjelozlított, hogy őszszel újra egybegyűlve, elsősben is az államügyek rendes menetét biztosítsa s azután megvalósítsa sorjában mindazokat az alkotásokat, a melyeket a Kuen-Héderváry-kormány és a munkapárt az ország javára, a jövő fejlődés biztosítására szükségesnek tart.

Ilyen messze kibátó alkotásokkal foglalkozni bőven lesz módja az országgyűlésnek, hisz a miniszteriumokban a válság megszűnése óta állandóan, még a nyári szünet alatt is, serényen dolgoztak a törvényhozás munkájának előkészítésére.

Epp ezért, bárha innen is, onnan is fegyvercsörtetés zaja hallatszik, mégis hihető, hogy a piac vásári zaja nem fog elhatolni a komoly politikai fórumra, melynek vitája megmarad azok között a komoly elvi kerekék között, amelyekben alakulásakor elhelyezkedett, rég látott szép s nagy-

szabásu napokat ujitva fel a magyar közéletben.

Semmi ok sincs arra a föltevésre, hogy ez megváltozzék. Az államszükségletek kielégítése elől senki ki nem térhet, az erőviszonyok sem változtak és belátható időben nem is fognak változni. Éppen a párterőknek ez a viszonya biztosítéka a parlament nyugodt és komoly munkásságának. Elvégre nincs politikus, aki céltalanul, pusztán akadémikuskodás és rombolás okából, a sikerre való minden kilátás nélkül próbálkoznék meg valamelyes zavar felidézésével. De ha akadna ilyen próbálkozó, a munkapárt számbeli és intellektuális ereje, valamint politikai kötelességtudása hamarosan végét vetné az ilyen munkahaborító kísérletnek.

Torontálmegye 1911. évi költségvetés.

(Saját tudósítónktól.)

Nagybeeskerek, szept. 27.

Torontálmegye állandó választmányja legutóbb tartott ülésén tárgyalta a vármegye 1911-iki évi költségvetését, amely az őszi rendes közgyűlés tárgya lesz.

A költségvetés nagyjából a régi keretek között mozog s csak a fejlődéssel együtt járó elkerülhetlen megfelelő arányú emelkedés mutatkozik a kiadásoknál.

A költségvetést dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző referálta beható gondossággal s főbb tételeit a következőkben ismertetjük:

A költségvetés.

A költségvetésben 1911-re a szükséglet 695647-17 K, a fedezet 70316-20 K, a hiány tehát 625330-97 K, ami állami pótvavadalmazás útján fedezendő.

Az 1910. évre engedélyezett állami javadal-mazás volt és pedig: a) állami rendes javadal-mazás 297545-60 K, b) állami pótvavadalmazás 291784-92 K, c) rendkívüli állami pótvavadalmazás 4900-— K, összesen 594230-52 K.

A jelen költségvetésbe beállított állami javadal-mazás 625330-97 K, mihez képest a múlt évvel szemben 31100-45 K. emelkedés mutatkozik.

A szükséglet főbb tételei: A tisztviselők, segéd- és kezelőszemélyzet fizetése és lakpénze címén az 1910. évre megállapított összeggel szem-ben 15869-96 K-val több irányoztatott elő, mert az egyes tisztviselők fizetése az évközi előlépések folytán 6326-62 K-val emelkedik, mely összegben befoglaltatik Uzbasich Gáspár csenei és Hadfy Károly nagyszentmiklósi főszolgabírának 1911. év folyamán a VII. fizetési osztályba leendő előléptetésükkel járó több szükséglet is, mert neve-zettek a jövő évben töltik be főszolgabírói állás-ban 15 évi szolgálatukat. Ezen kívül fel kellett venni a gépházfelügyelő 4300 K-t tevő illetmé-nyeit az állami javadal-mazás terhére mindaddig, míg a belügy és kereskedelmi miniszter urak, kik feliratilag megkerestetni javasoltatnak, annak idején az utialap terhére rendszeresített gépház-felügyelői állás illetményeit újólag az utialap terhére nem engedélyezik.

Többletet idéz elő az új állásként felvett, illetve rendszeresített és a X. fizetési osztály 3. fokozatába sorozott 2 szolgabírói állás javadal-mazása, ugyszintén többletet idéz elő az újonnan szervezett 1 árvászéki jegyzői állás 2630 koronát tevő illetménye, továbbá a II. oszt. aljegyzőnek a házipénztárt segélyző-alap terhére 1911. évre eső személyi pótlékában 493-34 kor. és a fő-jegyző fűtési és világítási átalánya fejében fel-vett 400 K.

A díjnyokok illetményénél mutakozó 18664-40 kor. többlet onnan ered, hogy a vm. törvényható-sági bizottsága 1185. kgy. 12282/910. számú ha-tározatával a 14 központi és 22 járási díjnyoknak 1910. évi január hó 1-től kezdődőleg egyenkint évi 120 K. többlet engedélyezett. Ezen kívül a vármegyei községek hozzájárulásával fentartott és a fent érintett 32 járási díjnyok létszámában már befoglalt 14 járási sokszorosító-gépkészítő díjnyok a községek terhére leendő további fentartásának beszüntetése mellett mint járási díjnyokok rend-szeresítettek a házipénztárt segélyző-alap terhére összesen 14521-40 kor. évi illetménnyel.

Az irodai szükségleteknél 1250 K. több szük-séglet mutatkozik, amely abból állt elő, hogy a papírneműek és irodaszerekre múlt évben enge-délyezett 4000 K. helyett 4500 K. irányoztatott elő, mert a folyton fokozódó hivatalos ügymenet következtében beállott több szükséglet, valamint a papírneműek és irodaszerek megdrágulása ezt

A „TORONTÁL” tárcája.

A név.

Elvetném a súlykot, ha azt mondanám, hogy a természet mostoha gyermekeként bánt Iván Akindinovic Bergamotovval, hivatalosan a 20-ik számú városi pandurral, nem hivatalosan egyszerűen Bergamot-tal. Egy meleg tavaszi estén, ugy tiz óra felé, még ott állt posztján Bergamot. A kedve nem volt ép valami virágos. Holnap husvét vasárnapja, nemsokára már be is harangoznak a templomba és neki éjféle három óráig szolgálatban kell maradnia. Bár valami ünnepies, jámbor hangulat ereszkedett a szokatlanul nyugodt és csendes utcára, Bergamot most mégsem érezte, hogy imádkoznia kellene. Nem tetszett neki most a posztja sem, melyen már évtizedek óta álldogal; valami ünnepies-séget szeretett volna megérni, mint annyi más emberfia. Meghatározhatatlan, zavaros érzések fogták el és ezekben nagy része volt az elégedet-lenségnek és türelmetlenségnek.

Az utca kiürült; misére harangoztak. Derűs, csengő harangszó enyhítette a bőjti harang tompa hangjait és hirdette, hogy Jézus Krisztus feltamadott. Bergamot levette a süvegét és ke-resztelt vetett. No, nemsokára ő is otthon lesz. Már boldogabbnak is érezte magát, amint elképzelte a husvétii fánkkal és tojással megrakott, tiszta fehér terítős asztalt, azt a sok csókot, amivel körülökolja a házanépét, a kis Vanjkát, aki, mihelyt felébreztik, hogy az apjához vigyék, rögtön pirostojást kér, amiről már hetek óta tárgyal tapasztaltabb nővérével. Hogy eltájtja majd a száját, amikor az apja a pirostojás helyett igazi márványtojást, a jó szatócás bácsi ajándékát dugja a markába.

— Adta fattya! dünyögte Bergamot és valami atyai gyöngédséget érzett megmozdulni a lelke mélyén.

De gyöngéd érzéseit hamarosan megzavarták. A tulsó sarokról szabálytalan lépések zaja és rekedt morgás hallatszott.

— Ki az ördög kószál erre? mormogta Bergamot és odanézett a tulsó sarokra. Garaska! Ő maga, saját részeg személyében. Epen ő hiányzott most. Hogy hogyan ihatta le magát még hajnal előtt, az az ő titka, de részeg volt kétség kívül.

Bergamot félre huzta a száját és nyakának teljes magaslátáról lenézett Garaskára. A külső jelek után ítélve, nem igen lehetett könnyű Garaskának az „előrenyomulás”. Ruharongyai, amelyeknek komoly szándékuk volt ösztövré testét betakarítani, még nedvesen sárosak vol-tak. Arca és nagy, lelógó orra csenevész, szabálytalanul tenyésző szőr-vegetációval volt tarkitva és magán viselte az alkoholhoz, valamint az idegen ökölhöz való közelebbi vonatkozás jeleit. A szeme alatt egy kék daganat ékeskedett, amely nem valami régen kerülhetett oda. Bergamot eleresztette Garaska piros gallérját. Garaska így elvesztette támaszát, megtántorodott és mielőtt még megmutathatta volna Bergamotnak azt a valamit, amit csak épen most vett elő a zsebéből, végigvágódott az utcán. Két kézre támaszkodva tápáskodott fel, majd lenézett maga alá a földre és ismét végigvágódott a kövezeten, hogy ott bőgni kezdjen, mint ahogy a sirató asszonyok a halottaknál szoktak.

— Garaska bőg! — Bergamot elcsodál-kozott! Biztosan valami újat eszelt ki a gaz-ember! — mormogta és várta, hogy mi lesz.

Garaska pedig szó nélkül szűkölt, bőgött, mint valami kutya.

— Megbolondultál? — kiáltott rá Bergamot és megrugta.

Garaska csak bőgött tovább.

Bergamot elgondolkodott:

— No, hát mi van veled?

— A hus-véti to-jás!

— No!

Garaska még egyre bőgött, de lassankint már elcsendesedett. Leült a földre és felemelte a kezeit. Egyik kezében valami ragadós sárga folyadék volt, amelyre szines tojánhéjak tapadtak.

Bergamot még mindig csodálkozott és már kezdte érezni, hogy itt valami különös dolog történt.

— Én... önnek, jámbor hitsorsosnak... husvétii csókot... tojást... és te... hörögte összefüggéstelenül Garaska.

De Bergamot már értett mindent. Garaska meg akarta csókolni és mint jó keresztény, husvét tojással akart neki kedveskedni. Ő, Bergamot pedig, az őrszobába akarta bekisérni. Ki tudja, milyen nehezen szerezte Garaska ezt a tojást, és ime, már szét is tört. Ezért sir Garaska. Bergamot elképzelte, hogy mint sirna Vajna, ha a félre tett márványtojás eltörne és rosszkedvűen csóválta meg a fejét:

— Ilyen történet! — Érezte, hogy sajnálja ezt az embert, szánja, mintha saját testvérét sértette volna vérig benne.

— Husvétii csókot akart nekem adni... Mégis csak jó lélek! — dörmögte és azon fáradozott, hogy tisztába jöjjön a helyzet felől és ama komplikált érzés felől, amely benne hol a szegyenkezést, hol a sajnálkozást hívta elő.

— Gyere hozzám!

— Ép az jutott eszembe, hogy hozzád menjek, te pókhas!

— Gyere, mondom!

Garaska ámulata határtalan volt. Ellen-szegülés nélkül hagyta magát felemelni és Bar-gamot karján elment. És még hozzá hová! Nem az őrszobába, hanem Bergamot házába, Bar-

szükségessé tette. A könyvkötői munkákra pedig az eddig 600 K. helyett 1000 K. vétetett fel, mert mint az 1909. évi zárszámadás eredménye is mutatja, e címen 138040 kor. adatott ki, ami az emelkedő anyagok ára és a munkásviszonyok rosszabbodásai teljesen igazolva van.

Napidíjak és utiköltségek címén 1000 koronával több irányoztatott elő a múlt événél, mert az utiátalányal el nem látott tisztviselők utiköltségeire eddig engedélyezett 1000 korona kevésnek bizonyult, mert a napról-napra növekedő ügyforgalom és az ezzel járó külső ellenőrzés a hivatalos kiküldetések számát is szaporítja.

Épületek fentartása rovatánál előállott 2000 korona emelkedés abban találja indokát, hogy a terjedelmes vármegyházának évi alapos tartarozásán felül, a vármegye háztartási alapot terheli, az antalfalvai és pancsovai kincstári épületekben elhelyezett főszolgabírói hivatalos helyiségek tartarozása és újabb az alibunári főszolgabírói hivatalos helyiség tartarozási költségei is.

Különbéle egyéb kiadásoknál 2405 koronával több irányoztatott elő, mert a különféle munkáknál alkalmazott napszámok díjában eddig felvett 2600 K. kevésnek bizonyult, amit eléggé bizonyít az 1909. évi zárszámadás szerinti tényleges eredmény, mely szerint e címen 300732 K. adatott ki, de a három évi átlagok is kellőképpen indokolják a felemelést.

A pótdadó.

Az 1911. évi pótdadókról a következőket mondja az előterjesztés: Megszavazandó: 1. A 2 $\frac{1}{2}$ milliós kölcsön-alapra 2 $\frac{1}{2}$ %. 2. A házipénztárt segélyző-alapra 1%. 3. A rendelkezési-alapra 1 $\frac{1}{2}$ %. 4. A tisztviselői nyugdíj-alapra 1%. 5. A megyei kórház-alapra 1 $\frac{1}{2}$ %. 6. A m. közgazdasági és kulturális alapra 1 $\frac{1}{2}$ %. Összesen 5 $\frac{1}{2}$ %. 1. A 2 $\frac{1}{2}$ milliós kölcsön-alap javára a kölcsön teljes törlesztéséig, vagyis 1901. évtől kezdve 50 éven át követendő 2 $\frac{1}{2}$ % pótdadó eredete és indoka abban rejlik, hogy a törvényhatóság, a törvényhozás jóváhagyásával a T. h. é. v. fent jelzett összegű építési kölcsön törlesztését magára vállalta, miért is az 50 év tartama alatt évről-évre külön törvényhatósági jóváhagyás mellőzésével kivetendő. Ezenkívül még szükséges 3 $\frac{1}{2}$ % megyei pótdadó, mely a következő alapok között oszlik meg. 2. A házipénztárt segélyző-alap javára 1%, mert ezen alap terhére eddig lekötött 35.317 K. kiadáson felül, még a díjok lakbér illetményének fedezésére évi 4320 K. és a beszüntetett 14 sokszorosított díjok helyett rendezesített 14 járási díjok illetményében pedig évi 1452140 K. szükségeltetik, mely újabb kiadások a házipénztárt segélyző-alap terhére esnek. 3. A rendelkezési-alap kiadásainak fedezésére 1 $\frac{1}{2}$ % vármegyei pótdadó szükségeltetik. 4. A tisztviselői nyugdíj-alapra eddig kivetett 1 $\frac{1}{2}$ % pótdadó ez időszert kevés, mert az utóbbi időben folyósított nyugdíjak már nem fedezhetők, a 1 $\frac{1}{2}$ % pótdadóból azért azt javasolja a számvevőség, hogy tekintettel arra, miszerint a 2 $\frac{1}{2}$ milliós kölcsön-alap annuitási részletei az alap vagyona kamatjövendelméből és 2 $\frac{1}{2}$ % megyei pótdadóból esedő szerint fennakadás nélkül fedezhetik az e célra törvényhatóságilag engedélyezett 2 $\frac{1}{2}$ % pótdadóból 1 $\frac{1}{2}$ % a tisztviselői nyugdíj-alap javára átengedessék

gamothoz magához, hogy ott — megüljék az ünnepet. Szótlanul ült le Garaska a terített asztalhoz. Szégyeli magát és legszívesebben a föld alá süllyedne. Szégyeli magát piszkos keze, rongyos ruhája, iszákos, csuf megjelenése miatt. Csak úgy nyeli a pokoli meleg levest, leforrzza vele magát, kiönti az asztalterítőre és bár a gazdasszony úgy tesz, mintha semmit se vett volna észre, még zavartabb lesz, és újból felönti a talat. Kiszáradt ujjai elviselhetetlenül reszketnek és Garaska életében először most veszi észre, hogy a körmei piszkosak.

— Iván Akindinics, mi van a Vanja meglepésével? kérdezi Marja.

— Ne most... később! — feleli halkan Bargamot és ő is leforrzza magát a levestel. Belefúj a kanálba és gondosan letörli a bajuszát, de hiába igyekszik palástolni zavarát, az asszony nála is észreveszi, ép mint Garaskánál.

— Egyék hát, egyék már, unszolja Marja. Garassim... de hát mi is a vezetékneve?

— Andrejics.

— Egyék hát, Garassim Andrejics.

Garaska nagyokat nyel, fűdokolni kezd, eldobja magától a kanalat és fejet az asztalra hajtja, arra a zsirfoltra, amit éppen most csinált. Melléből megint az a görcsös, panaszos sírás hallatszik, ami Bargamotot annyira megragadta. A gyerekek, akik közben kicsodákozták magukat a vendégen, szintén eldobták a kanalaikat és éles diszkantjuk belevegyl Garaska tenorjába. Bargamot zavartan néz a feleségére.

— De hát mi történik önnel, Garassim Andrejics? Csillapodjék már, mondja megnyugtatólag az asszony.

— A vezetéknevem!... Az apám nevén... A születésem óta senki... de senki se szólított... a vezetéknevemen...

Andrejev Leonid.

mindaddig, amíg a 2 $\frac{1}{2}$ milliós kölcsön-alapnak erre ismét szüksége lesz. Ugyanis a 2 $\frac{1}{2}$ milliós kölcsön-alap pótdadó bevétel évenként 18472372 kor.-t tesz, ebből az annuitási kölcsön törlesztésére kerek összegben 140.000 koronára van szükség, marad tehát 4472372 kor., amely összegből a 1 $\frac{1}{2}$ %-nak megfelelő 3694474 kor. a tisztviselői nyugdíj-alapnak átengedhető. 5. A megyei kórház-alap javára 1 $\frac{1}{2}$ % pótdadó szükséges, mert a József-kórház új pavillonjának, ezen alap terhére megszavazott 123.000 K. építési költsége mindaddig törlesztve nem lettek. Ugyinté nem törlesztett még a nagyikindai és zombolyai kórházak kibővítési költségei sem. 6. A megyei közgazdasági és kulturális alapra egyenlő arányban megosztandó 1 $\frac{1}{2}$ % pótdadó szükségeltetik. E közhasznú célok támogatására szükséges a 1 $\frac{1}{2}$ % pótdadó, melyet a törvényhatóság 1907. évben 50 évre szavazott meg.

Az állandó választmány egy a költségvetésre, mint a pótdadóra vonatkozó előterjesztést egyhangulag ma évév tette s azt a törvényhatósági bizottságnak elfogadásra ajánlja.

HIREK.

Tájékoztató.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Október 6., 7., 8., 9. Nagybecskereki országos vásár.

Október 7. Megyei állandó választmány ülése

Október 9. Tiszti szék.

Október 9. Lövészor.

Október 10. Őszi rendes közgyűlés.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 6 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás jelentése.

Szeptember 27.

Barométer súlyedő, délután 1:33 órakor: 7633 mm. Hőmérséklet: maximum 19.9 C, minimum 7.0 C. Csapadék: —. Felhőzet: Cu—St. 9. Szélirány és erősség: SB. 5. Jólát a következő 24 órára: Derült. Száraz. Melegbő.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül: 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnapi este 8 óra 38 percg; csapadék reggel 8 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percg; felhőzet: Ci = fűrtöfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság, 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Torontálvármegye törvényhatósága ma délelőtt dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével hitelesítő közgyűlést tartott, amelyen hitelesítették a tegnapi rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvét.

— **A főszolgabírói hivatalból.** Lowieser Imre központi főszolgabíró nyári szabadságáról tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre s átvette hivatala vezetését.

— **Az őszi rendes közgyűlés.** Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága az idei rendes őszi közgyűlést tudvalevőleg október hó 10-ikén tartja meg. A közgyűlést megelőző állandó választmányi ülés október hó 7-én délután fél 4 órakor lesz.

— **Számonekőri tisztizék.** A vármegye számonekőri tisztizéke legközelebbi ülését f. évi október hó 9-én délelőtt 10 órakor tartja meg.

— **A kath. legényegyletűi.** A nagybecskereki katolikus legényegylet a zászlószentelés napján, tegnapelőtt délután Prém Peter egyesületi igazgató elnöklésével diszközgyűlést tartott, a melyen az egyesület átvette a zászlót, a diszközgyűlés pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavazott dr. Dellimanics Lajosné főispánnak, a miért a zászlóanyai tisztségét elfogadta, továbbá Steyer Fülöpnek a zászló adományozásáért.

Tegnapi tudósításunk kiegészítésül pótlólag közöljük még az első zászlószögek beverése alkalmával elhangzott jellegűket, melyek a következők voltak:

Dr. Csernoch János megyés püspök: „Az erény s a munkásság az iparosság legszebb díszé, boldogulásának alapja”.

Dr. Dellimanics Lajosné főispánné, zászlóanya: „Isten dicsőségére s a haza javára”.

Jankó Ágoston alispán: „Legyen e zászló a polgári erőnek a jelképe. Lelkesítse követőit igaz emberszeretetre, erkölcsös életre, becsületes munkásságra és lángoló hazaszeretetre”.

Pap Lilly urhölgy: „Legyen erős hitünk, mert a kinek nincsen hite, az szegény és sajnálatraéltő ember”.

Magyary Pál pápai kamarás, apát-plébános: „Éljen, viruljon a katolikus legényegylet városunk ifjúságának áldására s a haza ekességére”.

— **A Muzeumok és Könyvtárak országos szövetségének gyűlése.** A Muzeumok és Könyvtárak országos szövetsége ma tartja idei közgyűlését Szegeden. A közgyűlésen a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület részéről dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző, egyesületi igazgató vesz részt.

— **Bérmálás Écskán.** A szomszédos Nemet-Écska községben a megyéspüspök ma délelőtt osztotta ki hívei között a bérmálás szentségét. Csernoch püspök tegnap délután fél 5 órakor érkezett Muzslyáról Écskára, ahol a község határában a képviselőtestület élén Göschl Géza községi jegyző üdvözölte. Az üdvözítés után a püspök lovas-bandériummal a diadalmenet a templom elé ment, ahol a tüzoltóság s az iskolásgyermekek állottak sorfalat. A templomban a püspök imát mondott s áldást osztott, majd a plébánián fogadta Nemet- és Románécska, Lukácsfalva és Erzsébetlak községek, az écskai ág. ev. és izraelita hitközség s a németécskai tantestület és iskolagondnokság tisztjelését. Este 8 órakor a tüzoltó-testület lampiónos szerezadót rendezett. Ma reggel 7 órakor csendes misét mondott a püspök, utána pedig magyar és német prédikációt, majd megkezdte a bérmálást, mely délig tartott. Délelő a plébánián disztrakomavolt a püspök tiszteletére, melyet Kögl Béla plébános adott s a melyen részt vett a község színe-java. Délután fél 3 órakor Csernoch püspök Zsigmondfalvára ment, ahol ma délután bérmált, holnap pedig Lázarföldre utazik.

— **Tüzoltótanfolyam Zombolyán.** A zombolyai helyi hírlapok közlik, hogy az ottani önk. tüzoltótestület f. évi október 1—9-ig terjedő tanfolyamot rendez. Minden esetre örvendetes, ha egyes nagyobb testületek anyagi áldozatoktól sem riadnak vissza, hogy tagjaikat kellő szakoktatásban részesíthessék és felette kívánatos volna, ha ezt minél több testület tehetné. Amde, ha tekintetbe vesszük, hogy az évenként Nagybecskerekén tartott tüzoltószövetségi tanfolyamok látogatottságát mennyi bajjal lehet csak biztosítani, tartunk attól, hogy az olyan vidéki tanfolyamok, amelyek a környékbeli testületek tagjainak kiképzésére is vállalkoznak, miként most ez Zombolyán készül, majd a vármegyei önk. tanfolyamok tartásának meghiusulására fog vezetni. Pedig nagyon kár volna, ha egyes kisebb körök érdekeinek kielégítése a vármegye egész tüzoltóügyének immár szépen megindult fejlődését hátráltatná, vagy akadályozná. Az összesek érdekeit nem kellene a helyi érdekeknek alárendelni, s a zombolyai testületnek csupán saját tagjainak kiképzésére kellene szorítkoznia. Ez volna a közérdek.

— **A Sirályok mulatsága.** A nagybecskereki „Sirályok” evezős társaságának f. évi október hó 1-én megtartandó táncmulatságának — miként az a városban tapasztalható nagy érdeklődéstől következtethető — nagy közönsége lesz. Szívesen keresik fel a Sirályok mulatságát mindenkor, mert ott teljesen fesztelenül, igazi vidámsággal lehet szórakozni, amit fokoz az a körülmény is, hogy mulatságait egyszerű házas jelleggel tartja meg. A táncmulatság este 9 órakor kezdődik. Belépődíj: családjegy 5 korona, személyjegy 2 korona. Külön meghívókat nem adott ki a rendezőség.

— **Szökés a nagyikindai fogházból.** Mint Nagyikindáról jelentik, Prónai Maria lopás miatt előzetesen letartóztatott 24 éves cseléd a nagyikindai törvényszéki fogházból a napokban éjjel megszökött. Szinte csodálatos, hogy a rácsköz magassága 30 centiméter, szélessége 20 centiméter és reszelésnek, felfeszítésnek sehol semmi nyoma sincs. Az éjjeli őr, a kitől megkérdezte, hogy merre van a vasuti állomás, látta nála a szétépett lepedőt, a melyen valószínűleg leereszkedett az emeleten levő cellából. Ugyanezen éjszaka, a vasut felé haladtában, nyilván, hogy az utiköltségeket megszerezze, betört a Lapedat-fele szállítási vállalat irodájába, ahonnan nagyobb összegeket lopott. A csendőrök erélyesen nyomozzák.

— **Elvesztett aranyóra.** Tegnap reggel az Arany János, illetve a Várjai-utcától a Napholt-féle faterlehez vezető uton elvesztett egy női aranyóra. A becsületes megtalálókéretik azt a rendőrkapitányságon átadni, ahol illő jutalomban részesül.

Ujvidéki városi artézi jódos-fürdő és vizgyógyintézet

Jódban és nátrium-carbonátban gazdag hév vízforrása rendén elsőrangú jódosfürdő, biztosan gyógyít csuvt, kösvénynt, ischiást, görvélyt, csontbántalmakat, női betegségét, idegességet és mindenféle vérbetegséget. — Egész éven át nyitva.

Magyarország legolcsóbb fürdője. — Prospektus. 796—10.3

Színház.

* **Az őszi színiévad.** Polgár Károly színtársulata csütörtökön fejezi be előadásait Verseczen, s szeptember 30-ikán pénteken Nagybecskerekre érkezik a társulat, hogy itt megkezdje egy hónapra terjedő működését. Az első előadás október 1-én szombaton lesz, amikor a jórészen fölfrissített társulat énekes személyzete mutatkozik be a „Denevér”-ben. Egyébként, mint mindig, az idén is változatos repertoirt ígér a társulat s számos újdonság kerül színre és a legújabb darabokat adhatja elő az igazgató.

* **A szerb színészek.** A szerb színészek az este ismét operettet adtak elő és pedig Strausz Oszkár bájos zenéjű „Varázskeringő”-jét. Az előadás általában véve jó volt, a zenekar pedig, mely helybéli műkedvelőkből állott, kifogástalan precizitással működött, ami nagyban emelte a sikert. A szereplők közül legelső sorban Jovanovic snéról kell megemlékeznünk, aki kedves közvetlenséggel és érzéssel játszotta Franzi szerepét. Méltó partnere volt Niki szerepében Krancsevics, aki szép énekevel szintén sok tapsot kapott. Kiváló alakítást nyújtott még a fejedelem szerepében Dobrinovics igazgató, Dinity pedig szintén pompás Lothar volt. A hercegnőt Oswald Olga, az udvarhölgyet pedig Mateityné adta.

A torontáli koleraveszedelem.

— Nincs újabb eset. —

Nagybecskerek, szept. 27.

A koleraveszedelemről ma kedvezőbb jelentések érkeztek, amennyiben a legutóbbi huszonnégy órában a vármegye területén sem újabb megbetegedés, sem haláleset nem fordult elő, ami azt bizonyítja, hogy az óvintézkedések szigorú betartásával a járványnak gátat lehet vetni.

A veszedelemről szóló mai jelentéseink egyébként a következők:

Torontálmáson, ahol az első ázsiai koleraeset fordult elő, sikerült eddig teljesen elfojtani a járványt, mert az első eset óta, tehát mintegy tíz napja, újabb betegség nem történt. Mindössze egy leánybeteg van, akinek állapota azonban napról-napra javul s rövid időn belül teljesen felgyógyul.

Czrepaján négy beteg van, de itt sem fordult elő az utolsó huszonnégy órában újabb megbetegedés s remélhetőleg sikerülni fog a járvány terjedését itt is meggátolni.

Homoliczról tegnap mi is jelentettünk egy kolera-gyanus halálesetet. Tudniillik, ott meghalt egy Mihalyicza Pál nevű öreg ember. Ez az ember mint kolerahalott szerepel a belügyminiszteri félhivatalos jelentés alapján a lapokban, ami úgy történhetett, hogy mint gyanus esetről rögtön jelentést tettek a belügyminiszternek. Azóta azonban kiderült, hogy Mihalyicza agykórban halt meg, így tehát Homoliczon kolera sincsen.

A vármegye alispánja egyébként a legnagyobb gonddal intézkedik továbbra is a kolera-veszedelem elfojtása iránt. Így Czrepajáról megtiltotta az élelmiszerek kivitelét, továbbá rendeltetést adott ki, hogy az utóállításokra kolera-fertőzött helyekről ne bocsássanak el senkit.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház első ülése. —

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikusok nagyban késztültek a ma újból összeülő képviselőházzal meginduló parlamenti munkára. Ma azonban az a meglepetés érte őket, hogy egyelőre csak a mai ülésre vonulhattak fel, mert a mai üléssel egyúttal bizonytalan időre mindjárt el is napolták a házat. Ennek oka egyrészt az, hogy a kormány-nak a delegációk, valamint a banktárgyalások előkészítésével igen sok dolga van még, másrészt a bizottságoknak nem volt idejük az előtűk levő javaslatokat elintézni. Így a kormány azokat nem terjesztheti a Ház elé. Ilyen körülmények között még a bizottságok elintézik a hozzájuk

utalt javaslatokat, a Házat egyelőre, természetesen csak rövid időre, el kellett napolni.

A mai ülésnek nem is volt egyéb tárgya s így egészen rövid ideig tartott.

Délelőtt 10 órakor nyitotta meg a képviselőház ülését Berzeviczy Albert elnök, aki miután üdvözölte a nyári szünet után megjelent képviselőket, bemutatta a miniszterelnök átiratát, amelyben közli, hogy a király a képviselőháznak 80-dik születésnapja alkalmából hozzá intézett bódoló feliratát köszönettel veszi tudomásul. Jelenti továbbá, hogy október 4-ikén, a király nevenapja alkalmából ünnepi mise lesz a budai várban, amelyre a képviselőház hivatalos.

Bemutatja Arad város levelét, amelyben a képviselőházat az október 6-iki gyász-ünnepségre meghívja. Javasolja az elnök, hogy miután Tisza István gróf Arad város meghívására részt vesz a gyász-ünnepségen, a Ház bizza meg őt képviselővel.

A javaslatához a Ház hozzájárul.

Bemutatja ezután az elnök a miniszterelnök átiratát a szentesített törvényekről s ugyancsak a miniszterelnöknek egy másik átiratát, amelyben arra hívja fel a Házat, hogy ejtse meg a jelölést a számszéki elnöki állásra.

Javasolja végül az elnök, hogy miután a képviselőház bizottságainak eddig nem volt idejük és alkalmuk a hozzájuk utalt javaslatokat a parlamenti tárgyalásra előkészíteni, a Ház addig bizonytalan időre napolja el magát, egyben utasítsa a Ház a bizottságokat, hogy a náluk levő javaslatokat haladéktalanul elintézzék.

A Ház ehez hozzájárul s egyben megbizza az elnököt, hogy amikor szükségesnek látja, a képviselőházat hívja össze.

Ezzel az ülés 11 óra előtt véget ért.

A delegációs trónbeszéd.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti táv.) A legközelebb megtartandó újabb közös miniszteri tanácskozáson megállapítják a delegációk üléseit megnyitó trónbeszéd szövegét. Mint politikai körökben beszélnek, a trónbeszédnek nevezetesebb passzusait, Bosznia és Herzegovina annexiójának ügye és a hármasszövetség fogja képezni.

Dr. Czirbusz Géza egyetemi tanár.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király dr. Czirbusz Géza nagybecskereki főgimnáziumi tanárt a budapesti tudományegyetemhez rendes tanárrá nevezte ki.

A kolera.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” ered. távirata.) A kolera-veszedelem a beérkezett jelentések szerint a lefolyt 24 órában nagyobb méreteket nem öltött ugyan, de több helyen fordulnak elő egyes gyanus megbetegedések. Így a fővárosban két újabb gyanus megbetegedés történt, Mohácson pedig 3, azonkívül egy borsód-megyei és egy esztergommegyei községben történt kolera-gyanus megbetegedés.

A Haverda-ügy tárgyalása.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” ered. távirata.) A szabadkai bünszövetkezetnek, Haverda Mária és társai bűnügyét a budapesti esküdthírség október 6-ikán kezdi el tárgyalni.

Véres zavargás Berlinben.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, a sztrájkoló és kizárt munkások és a rendőrség között tegnap véres összeütközés volt. Az összeütközésben 3 rendőrtiszt és 40 rendőr, azonkívül számos munkás megsebesült. A távirat szerint a munkások tegnap éjjel nagy rombolást vittek véghez a

város utcáin. Lámpákat, vasoszlopokat döntöttek ki, majd behatoltak az egyik református templomba s ott is nagy pusztítást vittek véghez. A nagy számmal kivonult rendőrség megtámadta a zavargókat és erős harc után, amelyben ismét számos sebesülés történt, szétütötte őket. A rendőrség a munkások vezetői közül tízenegyet letartóztatott.

A perdita gyilkosa.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Rákóczi-uti „Adria” szállóban tegnap meggyilkolt és kirabolt Klein Róza nevű perdita gyilkosát a rendőrség tegnap kinyomozta és letartóztatta. A gyilkos Fekete Vilmos nevű elzülött gyógyszerész, aki bevallotta, hogy ő követte el a gyilkosságot. A kártya és a lóverseny vitték a lejtőre s a nőt pénzéért és ékszereitért ölte meg. A gyilkos egyúttal sajnálkozását fejezte ki tette fölött.

Határidő-üzet.

A Lloyd-társulat távirata, szept. 27.

Buza (októberre)	20-14	—
Buza (április)	20-72	—
Rozs (októberre)	14-68	—
Rozs (áprilisra)	15-44	—
Zab (áprilisra)	16-40	—
Tengeri (májusra)	11-10	—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Egyetem. orvostudor

Dr. Matics Mihály

rendel { 8-10 délelőtt
3-5 délután

Lakik: Tomaseváci ut. 4.

(820-1-1)

Eladó

öt hold szép fekvésű szőlő teljes berendezéssel az Écskai uton.

2000 ööl háztelek a Temesvári utcában, a vasutállomással szemben.

Egy 2 lóerejű benzínmotor jó karban, teljes felszereléssel.

Bővebb felvilágosítások

Csusner Jánosnál

Nagybecskerek.

(819-5.1)

Riessner-kályhák,

világ legjobb és használatban legtakarékosabb fűtőberendezés.

Egészségi szempontból a legideálisabb rendszer. Egyszeri betűzéssel egész télen ég, miáltal a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betűzés megtakarítatik. Láttható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó. Gázfűtés vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség különösen a szoba alsólégrétegeiben is. Egyedüli elárúsítás Nagybecskerek és vidéke részére: Boleszny Antal vaskereskedésében az arany kaszához Hunyadi-utca 606/37.

722-60.22

25296/1910. sz.

Torontálvármegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegye törvh. bizottság 1910. évi május hó 9-én 1186/13410 1910. számú határozata folytán az **alibunári fűszolga-bírói lak átalakítási munkálataira** 4080 kor. 50 fill. engedélyeztetvén, a fentemlitett munkálat biztosítása céljából az 1910. évi **október 4-én d. e. II órájára** a vármegye alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A fentemlitett munkálatok az 1910. évben eszközlendő munkaadás napjától számított 8 nap alatt megkezdendők és a munkaadás napjától számítandó 1 hónap alatt teljesen befejezendők.

Csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlen, vagy posta útján, alólírott hivatalhoz beérkező ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Felhívattak tehát a versenyezni óhajtok, hogy a fenti munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig az alólírott hivatalhoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlathoz az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek letétbe helyezéséről kiállított letéti nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó **műszaki művelet és részletes feltételek** Farkas Vince vármegyei aljegyző (vármegye-ház I. emelet 17. sz.) hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ajánlattevők bánatpénzükkal az árlejtés napjától számított 30 napig kötelezettségben maradnak és bánatpénzüik csakis a felsőbb hatóság döntése után fog visszadatni.

Azon pályázók, kik a szóban levő munkálat teljesítésére törvényes képesítés-

sel nem bírnak, kötelesek mar ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni.

A munkálat elnyerője annak teljesítéséhez csakis oly anyagokat és berendezési tárgyakat építhet be, melyek a magyar szent korona országai területén állítatnak elő és termeltetnek, a munkálathoz pedig magyar honos műszaki erőket, iparosokat, munkavezetőket és munkásokat köteles alkalmaztatni.

Amennyiben építési anyagok és berendezési tárgyak Magyarország területén be nem szerezhetők, külföldről beszerzésre csakis a felsőbb hatóság adhat indokolt esetekben kivételes engedélyt.

Azon ajánlattevők, kik alólírott hivattal üzleli összeköttetésben még nem voltak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamarai bizonylattal igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

Munkát elnyerő vállalkozó köteles a munkák tartósságáért a felülvizsgálat napjától számított 1 évig jótállani és letett 5%-os bánatpénzét 10%-os biztosítékra kiegészíteni.

Alólírott a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választhat.

Nagybecskerek, 1910. évi szept. 20.

813-3.2

Jankó, alispán.

M kir. államvasutak üzletvezetősége Kolozsvárt.

27208/1910. sz. Id.

(11-3.2)

Pályázati hirdetmény rostálatlan és rostált kavics szállítására.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a vonalairészére az 1911. és esetleg a következő 1912., 1913. évekre szükséges **rostált és rostálatlan kavics szállítására** ezennel pályázatot hirdet.

A megközelítőleg szükséges 1911. évre a rostált kavicsból 6630 m³, a rostálatlan

kavicsból 16330 m³, az 1912. évre rostált kavicsból 6290 m³, a rostálatlan kavicsból 14430 m³, az 1913. évre pedig a rostált kavicsból 6340 m³, a rostálatlan kavicsból 14630 m³. Az ajánlati ürlap, valamint az ajánlati felhívás, amelyben a szállítási feltételek és a vonalak szükséglete részletezve van, az alólírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók s minden üzletvezetőségnél megtekinthetők. A szállítás a m. kir. államvasutaknál érvényben levő 122291/96. számú általános feltételek, valamint a 27208/910. sz. ajánlati felhívás értelmében történik, mely feltételek a pályázati határidőig alólírt üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a m. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlat egész szükségletre, vagy annak bármely részmenyiségére is szólhat.

Az ivenként 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátott, szabályszerűen kiállított, aláírt és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlat ezen alábbi külcimmal: „Ajánlat kavics szállítására 27208/910. számhoz“ 1910. évi **október 14-én déli 12 óráig** a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez (Kolozsvár, Bocskay-tér 4. sz.) benyújtandó vagy posta útján beküldendő. Megjegyezvén, hogy csakis ezen feltételeknek megfelelő ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1910. évi október 13-án déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtő pénztárána letendő, esetleg posta útján odaküldendő. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítandók, de névérték felül nem számíthatók.

Kolozsvár, 1910. évi szept. 14.

Az üzletvezetőség.

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKEREK.

Külön
Torontáli cipő-osztály.
Telefon 201.

Külön
Torontáli cipő-osztály.
Telefon 201.

Látta-e Ön már a

Benó Testvérek ezelőtt **Kokits A. F. cég**

új „ÁRUHÁZÁT”?

Nem? Hát tekintse meg!

Erős férfi bőrstrapa cipőnek ára 3 ft 75 kr. párja.

Torontáli cipők, esernyők, ruhadisz, téliingek nagy választékban.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.